
Laterale tankeprang og suget innenfra

INTERVJU

ANNE KATHRINE SEBJØRNSEN

annekaths@hotmail.com

Radiolog Lars Borgen har lenge kjent på behovet for å utforske andre sider ved seg selv enn bare å være fagperson. I fjor slapp han diktsamlingen *Gjennomlyst*, som han beskriver som en kjærlighetserklæring til faget radiologi.

MENNESKEMØTER: – Pasientmøter kan gi umiddelbar dopaminfrigjøring. Når pasientmøtene er færre, blir det enda viktigere å kjenne at man har en betydning for enkeltmennesker, sier Lars Borgen, radiolog ved Drammen sykehus og poet med diktsamlingen «Gjennomlyst». Foto: John Trygve Tollefsen

Lars Borgen sitter på trappen og venter idet bilen svinger inn på gårdsplassen. – Den er så ung at vi ikke tør å la den gå fritt ennå, sier han, og løfter den sorte kattungen varsomt opp på fanget.

Den lodne kattungen drar ei lang, rosa line etter seg. Kattemor smyger vaktstomt forbi bak stolen, kaster et blikk på matfar og forsvinner like umerkelig som hun kom.

Lars Borgen inviterer inn på kjøkkenet, hvor han har dekket omhyggelig på til lunsj og forberedt koldtbord. Veggene i huset prydes av sønnen Lavrans' fargesterke malerier.

Funkishuset ligger noen steinkast fra Lars sin arbeidsplass gjennom 20 år, radiologisk avdeling på Drammen sykehus. Herfra har han og kona Tove, som er revmatolog, hatt akkurat passelig rusleavstand til jobben. Fra verandaen kan øyet finne hvile på den glitrende fjorden eller langs åsene som omfavner Drammen by.

Lars Borgen trekkes mot å se omgivelsene i et større perspektiv. Når man skuer litt videre, ser man kanskje også bakenfor det åpenbare. Da kan man oppdage at dører åpnes til rom man ikke har vært inne i på en stund.

Akkurat det ønsker Lars at leger gjorde mer av. Sammen med kollega Thomas Næss-Andresen har han tatt musikk og poesi inn i ledersamlingene på Drammen sykehus, nettopp for å åpne dører til mer utilgjengelige indre rom, til andre rom enn de man vanligvis befinner seg i.

– Når du er 50+, er det ikke alltid at en PowerPoint-presentasjon vekker noe nytt i deg, sier han og smiler litt. – Samvær omkring kunst eller litt dypere spørsmål kan engasjere på en annen måte og kanskje tilføre relasjonene noe nytt. Kanskje kan man lade relasjonene med noe godt.

– Du mener vi trenger mer av dette i legehverdagen?

– Jeg tror det er et sug der ute etter å åpne disse rommene. Mange har en dragningskraft mot det som gir mening, mot livets store og evige spørsmål. Kanskje en lengsel etter å få være så små som vi faktisk er? Og det finnes en berøringsangst for inderlighet. Men disse dimensjonene forsvinner neppe. Sorg, kunst og – for noen – kirken kan åpne disse rommene. Jeg tror vi trenger dette språket, vi trenger undringen, også i sykehushverdagen, sier han og løsner opp ei floke i den rosa kattelina.

Kattungen har viklet seg fast på oppdagelsesferd rundt en blomsterpotte.

PUS: – Det finnes en berøringsangst for inderlighet. Sorg, kunst og – for noen – kirken kan åpne disse rommene. Jeg tror vi trenger undringen, også i sykehushverdagen, sier Lars Borgen og løsner opp ei floke i den rosa kattelina. Foto: John Trygve Tollefsen

– Et rom der bare det å være menneske står tilbake?

– Sykehuset har en etablert struktur og linje, der alle har sin definerte plass. Men i møte med de dypere spørsmålene blir vi like ørsmå alle sammen. I en organisasjon som vår tenker jeg det kan være fruktbart å åpne opp, så hver og en får bruke litt av sitt. Ved å bringe inn musikk og poesi, lager vi en åpning for å ha disse samtalene. Historien din kommer helt automatisk når du skal oppleve og tolke kunst.

«Jeg dissekerer stumt
og søker et plan
et tenkt rom
under alle membraner, sjiktet
som løser ut ordene»

Fra *Gjennomlyst* av Lars Borgen (Lyrikkforlaget, 2023)

Et rom å være sammen i

Sykehusveggene er fulle av poesi, skal vi tro Lars Borgen. Bare man ser etter. Definerende livshendelser, slag som rammer, menneskemøter, relasjoner, livets start og slutt.

«Den bedriftsøkonomiske retorikken kan omgjøre en medmenneskelig verden til en økonomisk verden og slik tømme den for mening. Det bedriftsøkonomiske språket er kontraproduktivt i så henseende»

Lars Borgen beskriver det å være doktor som et arbeid med å forholde seg til virkelighet og algoritmer, og mener hverdagen stiller harde krav til leger i dag.

– Den bedriftsøkonomiske retorikken kan omgjøre en medmenneskelig verden til en økonomisk verden og slik tømme den for mening. Det bedriftsøkonomiske språket er kontraproduktivt i så henseende. Jeg tror vi trenger å oppleve mening, spesielt om vi skal holde ut i jobbene våre over mange år. Ledere i helsevesenet har i så måte en kjempeoppgave i å løfte frem og synliggjøre meningen i det vi gjør. I de store organisasjonene er det lett å tape meningen av syne. Men det vi prøver på er i bunn og grunn å hjelpe medmennesker, det må vi ikke glemme.

Spesielt i store organisasjoner, og i legeroller der man møter relativt få pasienter, som for eksempel som radiolog, mener han det er lett å miste meningen med arbeidet av syne.

«Vi blir så veldig operative på sykehuset, og som brikke i den store mekanismen blir du som enkeltmenneske stadig mindre»

– Pasientmøter kan gi umiddelbar dopaminfrigjøring. Når pasientmøtene er færre, blir det enda viktigere å kjenne at man har en betydning for enkeltmennesker. Jeg har tidvis savnet denne dimensjonen i mitt virke som lege, og jeg tror det er mange leger som kjenner på det samme. Vi blir så veldig operative på sykehuset, og som brikke i den store mekanismen blir du som enkeltmenneske stadig mindre. Det paradoksale er at pasientforløp og prosedyrer gjør det mulig å gjøre noe godt for stadig flere, samtidig som vi opplever å jobbe mekanisk og uten å føle mening.

Som intervensjonsradiolog mener han å ha funnet en fin kombinasjon av pasientmøter og tekniske prosedyrer.

– Jobben forener for meg det beste av to verdener. Jeg får gjøre teknisk utfordrende prosedyrer der jeg har pasientkontakt, samtidig som livet som radiolog i vår digitale verden bokstavelig talt er blitt en skjermet arbeidsplass! Intervensjonsradiologien er også spennende, i og med at faget tangerer opp mot mange andre spesialiteter og den akuttmedisinske kjeden, sier han og tilbyr kattermor en godbit fra koldtbordet.

Å velge å gå sidelengs

Der utøvelsen av medisinfaget fordrer at man holder seg tett på stien, åpner skriveingen for laterale tankesprang, mener Lars Borgen.

Før det avsluttende året på medisinstudiet i Bergen ble forfatterstudiet et tiltrengt avbrekk. Dette studiet tilbød redskapene han trengte til skrivehåndverket og ble avgjørende for at han fant sin uttrykksform i poesien. Diktene i samlingen *Gjennomlyst* er skrevet over flere tiår, de første allerede som medisinstudent.

– Et medisinstudium handler i stor grad om å ta inn faktabasert kunnskap. Mye skal fra boka til hodet for å kunne virke som lege. Forfatterstudiet var radikalt annerledes. Her skulle man lete i eget hode og hjerte, utforske, skape og formulere. Det var en ny og veldig utfordrende situasjon for en som var vant med å være «flink» og til å sette to streker under svaret. Det var lærerikt på mange plan.

ANNET ROM: Sammen med kollega Thomas Næss-Andresen har han tatt musikk og poesi inn i ledersamlingene på Drammen sykehus, nettopp for å åpne dører til mer utilgjengelige indre rom, andre rom enn dem man vanligvis befinner seg i. Foto: John Trygve Tollefsen

Når han ikke er på jobb på sykehuset eller skriver dikt, er han ofte å se ute i gata mens han febrilsk forsøker å manøvrere et fjernstyrt helikopter. Lars Borgen kan like en utfordring, og tar gjerne en manøver der han ikke helt vet hvor han lander.

– Det er faktisk ganske vanskelig å fly fjernstyrte helikoptre, og de trenger mange reservedeler. Etter hvert som kona mi, Tove, oppdaget prisen på reservedeler, måtte jeg begynne å bestille dem fra jobbmailen, sier han og humrer litt.

– Det er litt som med skrivingen: Du vet ikke hvordan du skal komme deg til målet, og vandringsleden blir til underveis, sier han, mens han myser litt mot den sterke sola.

Det personlige blir allment

Poesi treffer ulikt. Den samme tekstlinjen kan fremkalle helt forskjellige assosiasjoner og røre ved ulike strenger, avhengig av hva mottakeren bærer med seg. Likevel er det en opplevelse av fellesskap Lars Borgen søker å oppnå med å skrive og dele dikt.

Han skriver svært personlige tekster, men er ikke redd for å bli selvutleverende i kunsten.

«Det forunderlige er at om det blir personlig nok, så kan det bikke over og bli noe allment. Å skrive noe fra dypet i et jeg, resonnerer, om det lykkes, med dypet i et du. Da kan vi oppleve å bli sett, og kanskje føler vi oss ikke så alene likevel»

– Som skrivende lytter du innover og forsøker å beskrive et bilde eller en fornemmelse så presist som mulig. Det forunderlige er at om det blir personlig nok, så kan det bikke over og bli noe allment. Å skrive noe fra dypet i et *jeg*, resonnerer, om det lykkes, med dypet i et *du*. Da kan vi oppleve å bli sett, og kanskje føler vi oss ikke så alene likevel. Mye litteratur kan springe ut av en eksistensiell ensomhet. Men det å kjenne på akkurat det, kan også skape fellesskap, følelsen av at vi tross alt er i samme båt. Om diktene kan åpne slike rom, så er jeg i mål.

Helst ville han fortalt alle unge som skal bli leger, at de vil komme til å trenge et rom å samle seg i, et sted der de kjenner på hvor små de er og hva som dypest sett betyr noe for dem.

– Leger er ambisiøse og ofte sensitive overfor andres behov. I sykehushverdagen og vrimmelen der vi bombarderes av inntrykk, er det lett å miste seg sjøl. Du har ikke kjangs til å lytte til hva kroppen din forteller deg når tempoet er høyt og callingen piper ustanselig. Legeyrket har dessverre gått fra å være et ganske fritt yrke til å bli et mindre fritt yrke, sier han.

– Mister vi oss selv av syne i en hektisk hverdag, mener du?

– Samfunnet trenger at vi er indre styrt, og vi trenger språk som hjelper oss med det. Mennesker trenger også stillhet, meditasjon og opphør av å være reaktive på noe. Stillhet er ikke farlig, sier han, mens han stryker sakte over den sorte katterpelsen.

Følsomhet som ressurs

Lars Borgen vokste opp rett borti gata for der han bor nå med kone og tre barn. Faren var allmennpraktiker i Mjøndalen og moren lærer. Som den yngste av fire søsken var det stadig noe å strekke seg etter.

Den unge legestudenten Lars Borgen var i stadig oppdrift. Prestasjon og mestring var viktige drivere. Samtidig fantes det et sug etter noe annet. En anelse om at det fantes *en annen* Lars et sted, en som ba om oppmerksomhet. Når man kjenner på det suget, skal man omfavne det og behandle det med kjærlighet, har Lars Borgen erfart. Det kan vise seg å være noe verdifullt om man våger å nærme seg det.

Lars Borgen

Født i Drammen i 1970

Forfatterstudiet, Høgskolen i Bø, 1996–97
Cand.med., Universitetet i Bergen, 1998
Allmennlege i Nome kommune, Telemark, 1999–2001
Spesialist i radiologi, 2007
Overlege, Radiologisk avdeling, Drammen sykehus 2007–15
Ph.d. innen medisinsk strålevern, 2012
Overlege, Intervensjonsradiologisk seksjon, Rikshospitalet, 2015–16
Fagansvarlig intervensjonsradiolog, Drammen sykehus 2016–d.d.
European Board of Interventional Radiology (sertifisering), 2019
Diktsamlingen *Gjennomlyst*, Lyrikkforlaget, 2023

– Skrivning har for meg vært å nærme seg et grunnfjell. En måte å få tak i det som rører seg i dypet.

Han ser ikke på seg selv som en typisk litterær person. Han er på ingen måte en som sluker bøker.

«Innenfor produksjon tenker nok mange at følsomhet står i konflikt med produktiviteten. Jeg tror dessverre at mange ser på varhet som noe ufruktbart. Kanskje spesielt i sykehusverdenen»

– Jeg har alltid tenkt mye. Lenge trodde jeg det var dumt og at det bare gjorde alt mer komplisert. Men det kan også være fint, om man åpner for det og lar det komme til uttrykk. Innenfor produksjon tenker nok mange at følsomhet står i konflikt med produktiviteten. Jeg tror dessverre at mange ser på varhet som noe ufruktbart. Kanskje spesielt i sykehusverdenen. Personlig opplever jeg det løfterikt at følsomheten også gir en åpning til noe. Gjennom kunsten kan denne siden gi deg kredd. Ved å gi ut bok har det materialisert seg i noe håndfast, sier han fornøyd.

Publisert: 4. november 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0506
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. februar 2026.